

החובל פרק שמיני בבא קמא

צג.

עין משפט
נר מצוה

קריא א ב ג טו ט"ז ח"מ
 סי' תכז סעיף א
 בב"א:
 קריא ד מ"י פ"ה מהל'
 דעות הלכה יג:
 קמ"ו ה מ"י פ"ה מהל'
 חובל ומחיל הלכה יא
 סמג ע"ש פ' טו ט"ז ח"מ
 סי' תכז סעיף ז'
 קמ"ו ו מ"י פ"ה מהל'
 גמ"מ ט"ז ע"ש פ"ה מהל'
 ח"מ סי' ט"ז ע"ש פ"ה מהל'
 ח"מ סי' ט"ז ע"ש פ"ה מהל'
 ח"מ סי' ט"ז ע"ש פ"ה מהל'
 ח"מ סי' ט"ז ע"ש פ"ה מהל'
 ח"מ סי' ט"ז ע"ש פ"ה מהל'

אחד הלועק ואחד הנלעק נמשמע. ומרה אפי והרגתי אתכם (שמות כב) שנים נמשמע: אלא שממחרין מן הלועק חסילה. כדלשכתן בשרה: על מנת לפטור. על מנת שהתא פטור: רכא אמר לפי שאין אדם מוחל על ראשי אצירי. ובריימת לא תקשי

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הנהגה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בתר מרי ניכסי ^א ציבי ^ב משך א"ל דכתיב ^ג וגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים אמר רב הונן ^ד המוסר דין על חברו הוא עניש החילה שואמר ^ה ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך וכתיב ^ו ויבא אברהם לספור לשרה ולכבותה והני מילי בדאית ליה דינא בארעא אמר רבי יצחק ^ז אוי לו לצועק יותר מן הנצעק תניא נמו הכי אחד הצועק ואחד הנצעק במשמע אלא שממחרין לצועק יותר מן הנצעק ^ח ואמר רבי יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בורעה שואמר ^ט הנה הוא לך כסות עינים אמר לה הואיל וכסית ממני ולא גילית שהוא אישך ונזמת אלי הצער הזה יהי רצון ^י שיהו לך בני כסויי עינים ונתקיים בורעה דכתיב ^{יא} ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות אמר רבי אבהו ילעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך גרדף בעופות יותר מתורים ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מזבח: האומר סמא את עיני כו': א"ל רב אסי

משום פגם משפחה. ומשם הכל אפילו נער:
ורבי יוחנן אמר יש לאו שהוא בתן ויש הן שהוא בלאו.
 לשנוי מתני' קאמי מ"ש רישא ומ"ש סיפא ופי' צקונג' צין רישא אל זבין סיפא אס א"ל לאו צממיה הוי כון ואס א"ל הן צממיה הוי כלאו והו"מ למימני צרישא מרוייהו נוקי גופו וממונו וכן כסיפא אלא אורחא דמילתא נקט שדך למחול על נוקי ממון ואין דרך למחול על נוקי גוף ודוקא הוא אלא נראה לפרש דנוקי גופו אפי' א"ל הן צדומה כלאומי בניחותא מסתמא צממיה קאמר וצוקי ממוןא אמר ליה לאו דומה כלאומי בניחותא מסתמא צממיה קאמר כיון שמתחילה א"ל קרע את כסותי ושזור את כלי וי"ס שכמו צהן כלאו וי"ג ליה:

ורמיהיה לשמור ולא לאבד
 בראשית כו ב
 וקראה אמר הפה נחתי אלף בסף לאחייך
 והנה הוא לך כסות עינים ולכל אשר אתך ואת כל לבולתי ברמשת כ טז
 ונחתי שפתיי בדיחק ותראי כי תרתי וקאק
 בעיניי וישפטני? ביני וביניך: בראשית טז ה
 וקראת את עשׂו בנו והגדלת ויאמר אליו בני ויאמר אליו הגנני:
 בראשית כו א
 כי יתן איש אל רעהו ספק או כליש לשמור ונגנב מבית דהאיש אם יצוצא הגנב ישלם שנינו: שמות כב ו

חד וחד מני אמר לאו לדיק היצנח אלא לאחריני: דאסא לידים. וקרע צדי' חייב אי לא א"ל על מנת לפטור ואפילו אתא לידיה מעיקרא ע"מ לאכז: לשמור דאסא לידים משמע דכתיב ^א וכי יתון ואפי' הכי קממעט ליה: הא דאסא לידים. מעיקרא צמרת שמירה והדר אמר ליה קרע חייב אי לא אמר ליה ע"מ לפטור: רב יוסף. גבאי הוה: ע"מ לפטור: ממון קין וכך לשבת לכל אחד הוה ליה ממון שיש לו מוצעין וקרינא ציה לשמור:

תורה אור השלם

1. הנהגה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך וקב"ח אל תדקוק אשר יתבטח: שמות כב ב
2. וגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים: בראשית יג ה
3. ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נחתי שפתיי בדיחק ותראי כי תרתי וקאק בעיניי וישפטני? ביני וביניך: בראשית טז ה
4. ותקראת את עשׂו בנו והגדלת ויאמר אליו בני ויאמר אליו הגנני: בראשית כו ב
5. וקראה אמר הפה נחתי אלף בסף לאחייך והנה הוא לך כסות עינים ולכל אשר אתך ואת כל לבולתי ברמשת כ טז
6. ונחתי שפתיי בדיחק ותראי כי תרתי וקאק בעיניי וישפטני? ביני וביניך: בראשית טז ה
7. כי יתן איש אל רעהו ספק או כליש לשמור ונגנב מבית דהאיש אם יצוצא הגנב ישלם שנינו: שמות כב ו

רבינו חננאל (המשך)

השושיה מרשום פגם משפחה. י"ד יוחנן אמ' מפני שיש לאו שהוא כהין ויש לאו שאין הוא כהין. כיצד, במתמיה. תניא נמי הכי הכתיב פצעני אמ' לו הין. יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהין. קרע כסותו שבר כדי חייב. ורימיהי לשמור ולא לקרוע ולא לאבד ולא להלק לעינים. ופירק רבא, מתינתין דאתא לידיה מעיקרא בתורת שמירה ובחתי הכי אמ' ליה לקרוע, שנמצא בו כבר ותחייב בשמירה מעיקרא לסיכך חייב. ברייתא דרבי הילכה נהליה מעיקרא בתורת קריעה ולא בתורת שמירה. הווא ארנאקא דעדיקא דאפקדיה רב יוסף לגבי הווא גברא ופשע ביה ואיגנבו. הייביה רב יוסף לשלומי משום דעניי דפסו בדייתא מיקץ קצי' להו ובאלו כל אחד חלקו בשמו מופקד לו, לסיכך אינו להלק לעינים. אבל עניי שצריך חילוק

אמר ר' אבהו לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך גרדף יותר מן התורין ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מזבח. האומ' סמא את עיני כו': א"ל רב אסי בר חמא ^א לרבא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ליה רישא ה'לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברים א"ל וכי אדם מוחל על צער דתניא הכני פצעני על מנת לפטור אמר רבי אבהו מיד מידי שמיע לך בהא אמר ליה הכני אמר רב ששת משום פגם משפחה איתמר ר' אושעיא אמר משום פגם משפחה רבא אמר משום שאין אדם מוחל על ראשי אברים שלו רבי יוחנן אמר יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהין תניא נמי הכי ויכני פצעני על מנת לפטור ואמר לו הן הרי יש הן שהוא כלאו קרע את כסותי על מנת לפטור ואמר לו לאו הרי

לאו שהוא כהין: שבר את כדי קרע את כסותי חייב: ורמיהיה לשמור רב יצחק לעינים אמר רב הונא לא קשיא הא דאתי לידיה הא דלא אתי לידיה אמר ליה רבה לשמור דאתי לידיה משמע אלא אמר רבה הא והא דאתא לידיה ולא קשיא יהא דאתא לידיה בתורת קריעה יהא דאתא לידיה בתורת קריעה רב יוסף גבי ההוא גברא פשע בה אתו גנבי ונבחה חייביה רב יוסף אביי והתניא לשמור ^א ולא לחלק לעינים אמר ליה יעניי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו ולשמור הווא:

הדרן עלך החובל

לו ליחשב שומר כשנתן לו רשות גם לקרוע כאלו לא נתן לו אלא לשמור סתם ^א: הא דאתא לידיה. פי' מתני' שנתן לידו וא"ל שמור ואס תלצה לקרוע עשה כרצונך דכיון שחס על החפץ שלא א"ל קרעו עד שצא לידו שהפקידו אלו רשות לקרוע כסותו דבריו אין אומר כן כדי לפטור אלא פטומי מילי הווא דהוי כדי שישמור לו כדלן ולא ידלג שמה ידקק עמו יותר מדאי אס תקרע ויעמוד צדין הווא דקא"ל וע"ג דאתא לידיה צממת נמייה חייב על הקריעה וברייתא דללא אתא לידיה שא"ל טול חפץ פלוני המנוח שם תשמרהו יש ואס לרצונך תקרעו וחס"כ נטלו וקרעו דכיון שאינו חס עליו אלא שנתן לו רשות קודם שיתנהו לידו אס כן אין חושש את יאצדו ולפטור לגמרי נתן לו רשות א"ל רעה לשמור דלתי לידיה משמע דכבי משמע קרע שנתן לו רשות לשמור בלבד אבל נתן לו גם לאכז אין עליו דין שומר אלא אומר רבה ממני' דלתי לידיה צממת נמייה בלבד ושוב נמלך ונתן לו רשות לקרוע כיון שמתחילת נתינתו לו לשמור ולא לקרוע והנפקד קיבל עליו מה שאומר א"כ לקרוע אס ירצה אינו אלא משטה ופטומי מילי וברייתא דלתי לידיה צממת נמייה חייב עליו מה שאומר א"כ כן קודם שנעשה שומר אין חושש אס יקרע וכי' אס לא עשאו שומר אלא א"ל קרע כסותי ושזור כדי המונח לפניך שהוא פטור:

א) נפי' ציבי מל' שמתן כמו הנוגע בציבי היולא ממנו מחולין קוד. ע"ד שמשורן בשבועות מ: קרע לגבי דהינא ואתין. מהרש"א ב"מ"א, א ג' נ"ה ח"ט. וע"ש, א ג' ונבילה טו. כו. ע"ש, ד) ונבילה פ"ה א"ת נרע ובויה נחא דרכי אשמיק ובמקור אמר רבא משום שאין אדם מוחל כו ועי' רש"י ד"ה רבא מיהא מדיהיט לו הכי א"ר שם דנראה דטוב לגרוד לרע בה"א וכן ברע אלפס א"ל לרבה, א) נפי' פסו ח"י סי' קצנ"ג, א) שמתן כ"ו, א) ל' לרבה מבי' הוה כי יפק חלי ושעמיה שממחרין סי' מ"ח ובספ' כ"י,

הנהגות הב"ח

- א) גב' ציבי משורן:
 ב) שם יהי לרון שיהא לך כסות עיניי ומתקנת חרטה פ"ה:
 ג) שם א"ל ר' אסי כי שם חמא לרבה מיהא שנה תמא ומ"ש סיפא א"ל רישא וכו' דמיתה' חמא מ"ו וי"ב
 ד) א"ל רישא לפני שאין אדם מוחל על צער דתניא חייב אזלו לשמור ד"ה לשמור וכו' דמבי כ"י יתן: א) הוה ד"ה וממנו וד"ה ה"ה הדי':

מוסף רש"י

וגם ללוט ההולך את אברם. מני גרס חסיה לו וחס, ולתמו עס אדם בראשית יג ה. המוסר דין על חברו. ידיו. כנפולאס ח"י שפטו פ' צני ומיקץ אומרים לום ראי הוה ציענש חסרו על ידו ור"ה טז. ויבא אברהם וגו'. הוה קרע אמת (סס). הדרן עלך החובל

רבינו חננאל

אמר ר' אבהו לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין שאין לך גרדף יותר מן התורין ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מזבח. האומ' סמא את עיני כו': א"ל רב אסי בר חמא ^א לרבא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ליה רישא ה'לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברים א"ל וכי אדם מוחל על צער דתניא הכני פצעני על מנת לפטור אמר רבי אבהו מיד מידי שמיע לך בהא אמר ליה הכני אמר רב ששת משום פגם משפחה איתמר ר' אושעיא אמר משום פגם משפחה רבא אמר משום שאין אדם מוחל על ראשי אברים שלו רבי יוחנן אמר יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהין תניא נמי הכי ויכני פצעני על מנת לפטור ואמר לו לאו הרי יש הן שהוא כלאו קרע את כסותי על מנת לפטור ואמר לו לאו הרי לאו שהוא כהין: שבר את כדי קרע את כסותי חייב: ורמיהיה לשמור רב יצחק לעינים אמר רב הונא לא קשיא הא דאתי לידיה הא דלא אתי לידיה אמר ליה רבה לשמור דאתי לידיה משמע אלא אמר רבה הא והא דאתא לידיה ולא קשיא יהא דאתא לידיה בתורת קריעה יהא דאתא לידיה בתורת קריעה רב יוסף גבי ההוא גברא פשע בה אתו גנבי ונבחה חייביה רב יוסף אביי והתניא לשמור ^א ולא לחלק לעינים אמר ליה יעניי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו ולשמור הווא:
 הדרן עלך החובל

הדרן עלך החובל

פטור, דכל ממון של עניים ממון שאין לו תועיבה ואלא ניתן לשמירה לאדם יודע. הדרן עלך החובל בחבירו